

s. 113 ff, sml. Personalhistorisk Tidsskrift 2. R. V, 258 f. ⁴⁸ Weier s. 55. ⁴⁹ Weier s. 115 f. ⁵⁰ Weier s. 116. ⁵¹ Weier s. 117 ff. ⁵² Weier s. 116 f. ⁵³ Weier s. 113 f. ⁵⁴ Weier s. 114 f. ⁵⁵ Weier s. 115. ⁵⁶ Weier s. 58 ff. ⁵⁷ Weier s. 67. ⁵⁸ Weier s. 63.

NYSTED †GRÅBRØDREKLOSTERS KIRKE

Gråbrødreklostret i Nysted blev stiftet 1286 af adelige mænd og kvinder fra herregårdene Kærstrup i Fuglse sogn og det forsvundne Kelstrup i Erindlev sogn. Stifterne siges at have ladet bygge såvel selve kirken som det østlige dormitorium indtil libreriet¹. En pavelig afladsbevilling forelå 1291², og allerede 1293 blev der holdt kapitelsforsamling i klostret, hvilket også skete 1415 og 1483³. Som begravede i kirken nævnes Lyder Kabel 1389, Anders Siundesen til Kærstrup 1390 — hvis hustru satte ham et gravminde — biskop Valdemar Podebusk af Roskilde og klerken Michael de Lure fra Köln⁴. 1473 befalede en pavebulle indførelse af observans i klostret⁵.

1531 afleveredes af klostrets inventar til kongen syv forgyldte kalke af sølv, syv forgyldte diske og tre små sølvskeer, som en munk i klostret havde stjålet og nedgravet⁶. To af klokkerne sagdes nu at være i købstadkirken (s. 195 f.).

1551 udkik der kgl. befaling til at lade klostret nedbryde for at anvende materialerne ved opførelsen af et kongeligt slot i Nakskov⁷, og 1554 fik sognepræsten i Nysted kgl. bevilling på indtil videre at beholde klostrets abildhave og humlehave⁸. Endnu 1558 stod der et gammelt stenhus i klosterhaven, som det før var befalet at nedbryde⁹.

Klostret lå i den østlige udkant af byen, hvor navnet Klosterstræde endnu minder om det, og dets beliggenhed er blevet påvist ved udgravninger i ældre og nyere tid¹⁰. Omkring midten af 1700'rne opdagedes tilfældigvis ved gravning levninger af en hvælvet kælderetage, muligvis rester af køkkenet, samt en underjordisk muret vandledning¹¹. Pladsen, hvor klostret havde stået, den såkaldte Spurve-Have, var blevet lagt under Aalholm hovedgårdstakst og siden afhændet til en borger i Nysted. Omkring år 1800 blev der optaget mange tusind brændte sten og »nogle Tusind Læs Kampesten, som til Grundsteen havde ligget under meget betydelige Bygninger«, ligesom der blev fundet adskillige murede middelalderlige grave¹². Også 1891 blev der fundet rester af kampestensfundamenter, munkesten og murede render¹³. Endelig foretoges der 1900 en udgravning, ved hvilken man fremdrog langsiden og en gavl eller tværmur af en større bygning. Langsiden var muret af munkesten i munkeskifte på et kampestensfundament; dens længde var ca. 27 m. Af flere af de ved udgravningen fremkomne formsten fremgik, at væsentlige dele af bygningerne må have hidrørt fra sengotisk tid, og at der i klostret har været hvælvede rum, profilerede vindues- og dørkarme samt stavværksdelte vinduer med blyindfattede ruder¹⁰. Af selve klosterkirken er ikke påvist sikre rester.

KILDER OG HENVISNINGER

- ¹ S. R. D. V, 513. ² Diplomatarium Danicum 2. R. IV. Nr. 47. ³ S. R. D. V, 519, 521. ⁴ Rhode s. 375. ⁵ Acta pontificum IV, 20, jfr. S. R. D. V, 520. ⁶ Frederik I.s Registranter, s. 280. ⁷ Kancelliets Brevbøger 1551—55, s. 4. ⁸ Smst. s. 335. ⁹ Smst. 12. april 1577 og 14. juli 1578. ¹⁰ Vilh. Lorenzen: De danske Franciskanerklostres Bygningshistorie. Kbh. 1914. S. 76. ¹¹ Rhode s. 374. ¹² F. R. Friis: Musse Hrd. S. 13 f. ¹³ C. A. Hansen: Nysted 1409—1909. S. 11.